

ПРОБЛЕМИ ПРЕДИКАТА У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Саша Милошевић

1. Уводни део

1.1. Предикат је један од два основна члана у конституисању субјекатско-предикатског реченичног модела. У српској, како синтетичкој литератури тако и у појединачним радовима предикат, његове функције и карактеристике третиране су са различитих аспеката. У неким питањима међу истраживачима има неслагања, док су друга питања остала делимично неразјашњена. Предмет мог рада биће, дакле проблеми у дефинисању предиката, како његових функција тако и карактеристика, као и проблеми у типологији, са освртом на размимоилажења у литератури, и са посебним освртом на проблеме који остају неразјашњени у неким областима изучавања.

1.2. У истраживању смо обухватили граматике српског језика, синтетичке радове, као и радове појединачних аутора који третирају проблем предиката у српском језику. У истраживању смо користили шест нормативних граматика српског (и српских) језика, настајалих у периоду од почетка 20-ог века до данас.

Најпре, користили смо књигу, „Савремени српскохрватски језик“ (Михаило Стевановић, 1986), која област синтаксе обрађује на 920 страна, а основним реченичним члановима пружа значајну пажњу.

Затим, узећемо у обзир запажања изнета у „Граматици српског језика за средње школе“ (Љубомир Поповић-Живојин Станојчић, 1997), као и „Граматику српског језика за странце (Павица Мразовић, 2009).

Такође, обрађивали смо и радове хрватских граматичара новијег доба. Узели смо у обзир „Граматику хрватског књижевног језика“ (Иво Прањковић, Јосип Силић, 2005), „Граматику хрватско-српског језика“ (Брабец-Храсте-Живковић, 1966) и „Приручну граматику хрватског језика“ (Еугенија Барић et.al., 1979).

Са друге стране, користили смо књиге које детаљно обрађују проблеме у синтакси, и ту смо узели у обзир „Синтаксу српског језика“ (Предраг Пипер et.al., 2005), која на детаљан начин покушава да представи стање у српској синтакси, као и „Синтаксу хрватског књижевног језика“ (Радослав Катичић, 1986).

Избор наведених граматика није случајан. То су најрепрезентативније граматике са српског језичког подручја, и оне на најбољи начин одражавају стање како данашње српске (и хрватске) граматичке мисли, тако и њен развој у 20. веку. Све наведене граматике јесу описно-нормативне граматике српског и српских језика.

Поред ових, у истраживању смо консултовали и неке појединачне радове, како бисмо размимоилажења у граматичкој литератури поткрепили ставовима у исцрпнијим истраживањима о појединим проблемима. Притом, циљ је био и да

анализирајући ставове изнете у овим радовима укажемо на неке проблеме које граматике не помињу.

1.3. Циљ рада је да се издвоје критерији које су аутори граматика (и појединачних радова) примењивали у опису ове синтаксичке категорије, при чему ће се, у првој реду, указивати на подударност и неподударност не само критерија него и решења при опису појединих питања везаних за морфо-синтаксичке особености предиката.

Циљ ће нам, даље, бити да уочимо који су проблеми везани за предикат још увек неразјашњени у литератури, односно актуелни. Затим, видећемо у којим доменима постоје неслагања или само терминолошка разлика међу граматичарима, а покушаћемо да изведемо и сопствене закључке. И на крају, даћемо један целокупни осврт на укупна досадашња проучавања ове појаве у српском језику (или у синтаксичкој литератури српског језика и српских језика).

2. ПРЕДИКАТ И ЊЕГОВА СИНТАКСИЧКА УЛОГА

Филозофи, а касније и лингвисти од Аристотеловог доба до данас на различите начине су дефинисали ову синтаксему. На основу досадашњих истраживања и дефинисања предиката можемо извести једну нашу уопштenu дефиницију, од које ћемо полазити при разматрању појединих одступања у литератури. Дакле, можемо уопштено рећи да је предикат јединица којом се широко схваћеном агенсу приписује особина или радња изражена у неком времену (или начину) и приписана неком лицу и броју

Предикат је основни конститутивни елемент реченице, јер се реченица на граматичком плану и дефинише као минимална предикативна јединица.

Изражава се личним глаголским облицима (*verbum finitum*) пошто једино они имају својство предикативности, тј. истовремено изражавају лице, време и начин, чиме се реченица ставља у одређени контекст. Већина граматичара сматра да се предикат може изразити искључиво личним глаголским обликом, међутим, видећемо да неки наводе и поједина одступања.

У овом најопштијем дефинисању предиката и његових функција граматичари се углавном слажу. Разлика су на нивоу дефинисања места и значаја предиката у реченичном конституисању. Односно, у литератури се поставља питање да ли је предикат главни, и тиме једини основни реченични члан, или се та улога подједнако може приписати и субјекту.

У овом раду немамо довољно простора за детаљнији осврт на укупни историјат идеја, поготово не за било какву детаљнију упоредну анализу развоја идеја и међусобних утицаја, или, пак, за анализу предности и недостатака досадашњих теоријских концепата. Уосталом, неки општи развојни ток је углавном познат. Овога пута ћу се у том смислу осврнути само на два начина решавања овог проблема у лингвистичким разматрањима, две теоријске поставке,

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA

NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA maturskiradovi.net@gmail.com